

โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐชา ทวีแสงสกุลไทย

ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากในปัจจุบัน โลกได้มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมอุตสาหกรรมสู่สังคมฐานความรู้ มหาวิทยาลัยต้องเป็นที่พึ่งพาให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทุกระดับมากยิ่งขึ้นจากผลผลิตหลักของมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันระดับโลก มหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ (Entrepreneurial University) จึงเป็นแนวคิดการจัดการมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นจากการแสวงหาแนวทางใหม่จากความล้มเหลวของรูปแบบมหาวิทยาลัยดั้งเดิมที่บริหารจัดการโดยพึ่งพาการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นหลักสู่รูปแบบที่มหาวิทยาลัยสามารถสร้างรายได้และส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมทั้งสร้างผลกระทบต่อสังคมได้ โดยการดำเนินพันธกิจด้านการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการกับการวิจัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นในเศรษฐกิจและสังคม โดยผลลัพธ์ที่เกิดจากมหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ คือ การสร้างผู้ประกอบการนวัตกรรมใหม่ การพัฒนาธุรกิจนวัตกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและภาครัฐ การพัฒนากระบวนการและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากการบูรณาการพันธกิจของมหาวิทยาลัยภายใต้กระบวนการที่

อย่างไรก็ดี การสร้างความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยจะประสบความสำเร็จได้นั้น มหาวิทยาลัยจำเป็นต้อง 1) มีผู้นำและบุคลากรที่มีทัศนคติและทักษะการเป็นผู้ประกอบการ 2) มีการจัดหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดการสร้างเครือข่าย 3) มีเครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม 4) มีการทำงานเชื่อมโยงและร่วมกับภาคธุรกิจอย่างแนบแน่น และ 5) มีการกำกับดูแลและการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่คล่องตัว มีการบริหารกิจการเพื่อสังคม เพื่อให้เลี้ยงตนเองและสร้างรายได้รูปแบบใหม่ได้ นอกจากนี้ ภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องต้องเดินหน้าในการช่วยผลักดันและสนับสนุนการก่อให้เกิดมหาวิทยาลัยเชิงประกอบการขึ้น โดยการดำเนินการสนับสนุนนั้นจะต้องมีความแตกต่างในแต่ละกลุ่มของมหาวิทยาลัย เนื่องด้วยแต่ละกลุ่มมีความต้องการในการได้รับการสนับสนุนที่แตกต่างกัน ซึ่งในภาพรวมความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยยังอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เท่านั้น จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถด้านความเป็นผู้ประกอบการต่อไป

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว การพัฒนากรอบการพัฒนาขีดความสามารถด้านความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) จึงได้มอบหมายให้ **Chula Unisearch** ดำเนินการศึกษาวิจัย “โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ” เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถด้านความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งที่มีศักยภาพพร้อมสู่การเป็นต้นแบบมหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการในประเทศไทย และนำเสนอนโยบายและแนวทางส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถด้านความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อขยายผลให้เกิดระบบนิเวศนวัตกรรมและผู้ประกอบการ (Innovation & Entrepreneurship Ecosystem) ของประเทศไทย

ทั้งนี้ในการศึกษาวิจัยจะมีการรวบรวมข้อมูลความเป็นผู้ประกอบการของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย และจัดทำกรอบการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย (Universities' Entrepreneurship Development Framework) วิเคราะห์สถานภาพและศักยภาพของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและกลไกการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งสรุปผลการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย โดยคณะผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย นำมาสร้างแบบวิเคราะห์เนื้อหาสาระ รวบรวม และศึกษาแนวคิดการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำมาพัฒนากรอบการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย และประเมินระดับความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย (University Entrepreneurship Maturity)

ระยะที่ 2 ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบงานพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรมเกี่ยวกับสถานภาพและศักยภาพ รวมทั้งกลไกการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย แล้วนำแบบวิเคราะห์กรอบการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยที่จัดทำขึ้นไปใช้ พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลรอบและกลไกการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยที่ได้จากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง และจัดการข้อมูลให้เป็นระบบ

ระยะที่ 3 จัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย จากนั้นจึงสรุปผลการดำเนินโครงการ

คณะผู้ศึกษาวิจัยคาดว่า จากการศึกษาวิจัยโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการนี้จะส่งผลให้ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยสามารถพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการภายใต้กลไกบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล พร้อมทั้งนำองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ โครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ในขณะที่สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และหน่วยงานระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องได้รับข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาต่อยอดสู่การเป็นนโยบายแนวทาง โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการมหาวิทยาลัยให้เป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมและผู้ประกอบการ (Innovation and Entrepreneurship Ecosystem) เพื่อขับเคลื่อนขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติและส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของมหาวิทยาลัยไทยต่อไป